Onderwerp: Armoedebeleid 2027-2032 ‘’Bijdragen aan bestaanszekerheid’

Ons kenmerk: 2024-009778

Nummer.

Elst, 9 september 2025

AAN DE RAAD

1. **Voorstel**
   1- Het Armoedebeleid 2027-2032 "Bijdragen aan bestaanszekerheid" vaststellen.
   2- De nieuwe minimaregeling "tegemoetkoming eigen risico" vaststellen.

2. **Inleiding**
   Het beleidsplan Samen zorgen voor perspectief armoede raakt ons allemaal 2019-2022 is in werkingsduur verlopen. Om verbeteringen aan te brengen in het bereik van de regelingen is onderzoek gedaan. Om die reden liep het huidige beleid door. Het plan lag eerder voor in juni 2025. Toen is er besloten de besluitvorming van het armoedebeleid uit te stellen. Daarnaast is toen ook besloten te stoppen met de collectieve zorgverzekering. Nu ligt het herijkte beleidsplan ter besluitvorming voor. Daarnaast ligt nu ook de nieuwe regeling ‘tegemoetkoming eigen risico’ voor.

3. **Doel en beoogd effect**
   Armoedebeleid vaststellen dat inwoners beter bereikt en in overeenstemming is met de financiële kaders.

4. **Argumenten**
   1.1 We komen tegemoet aan de aanbevelingen van het onderzoek

We zien dat een deel van de inwoners die recht hebben onze armoederegelingen daar geen gebruik van maken. Daarom hebben we de Hogeschool Arnhem Nijmegen verzocht om onderzoek te doen. Door de onderzoekaanpak is het de onderzoekers gelukt om inwoners te bereiken en te interviewen. Kernvraag was waarom er geen gebruik gemaakt wordt van de gemeentelijke regelingen door bewoners die in armoede leven. Inwoners die geraadpleegd zijn en geen gebruik maken van regelingen geven de volgende aanbevelingen mee:

- Maak gebruik van informele netwerken om mensen te bereiken.
- Als je recht hebt op een regeling zorg dan automatisch voor de aanvraag van de andere regelingen waar recht op is. Recht op het één, dan recht op alles.

1.2 We bereiken inwoners uit de doelgroep via informele netwerken.

We hebben in de afgelopen tijd gezien dat, ondanks onze inzet, we onze doelgroep minder goed weten te bereiken via onze gebruikelijke communicatie-uitingen. Om meer inwoners uit de doelgroep te bereiken zetten we sterk in op het gebruik van informele netwerken. Via stichtingen, verenigingen, kerken, huiskamers en andere plekken waar mensen elkaar ontmoeten zorgen we dat de informatie beschikbaar is. We zorgen ervoor dat inwoners die

onderdeel uitmaken van de sociale basis in onze gemeente uitgebreide kennis hebben van onze regelingen. Inwoners die deel uitmaken van onze sociale basis kennen vaak het vertrouwen van anderen en kunnen op die manier de drempel verlagen om regelingen aan te vragen. Naast onze inzet op meer informele netwerken blijven we onze gebruikelijke communicatie middelen inzetten.

1.3 Recht op het één dan recht op alles

We zorgen in de komende jaren voor een proces waarbij de inwoners uit de doelgroep die een aanvraag doen tegelijk aanvragen doen voor alle regelingen waar ze recht op hebben. Het kost tijd om dit digitale proces in te regelen en de verwachting is dat dit medio 2027 gereed is. We starten met het aanpassen van het aanvraagformulier voor de armoederegelingen, hier bieden we de mogelijkheid om alle regelingen in één keer aan te vragen. De aanvraag is een formele vereiste.

1.4 We harmoniseren onze regelingen op 120%

Op dit moment hanteren we voor onze armoederegelingen diverse inkomensgrenzen. Voor de Meedoenregeling en het Persoonlijk minimabudget is de grens 120% van het sociaal minimum en voor het collectieve zorgkostenverzekering 130%. We harmoniseren met ons herijkte beleid deze grenzen naar 120% van het sociaal minimum. Op die manier scheppen we duidelijkheid en wordt het overzichtelijker voor inwoners en maatschappelijke partners.

1.5 Het Persoonlijk minimabudget laten we aan sluiten bij de wetgeving

We kennen een ruimhartig Persoonlijk minimabudget in vergelijking met andere gemeenten. Dit budget kent haar grondslag in de individuele inkomenstoeslag die is opgenomen in de Participatiewet. Vanwege onze eerdere ruimhartige vergoedingen en ruime doelgroep hebben we een eigen naam gekozen. We beperken ons in ons nieuwe beleid tot de doelgroep die de Participatiewet ons voorschrijft en hanteren ook die naam: Individuele inkomenstoeslag.

1.6 We komen tegemoet aan de opdracht van de raad

Het armoedebeleid is ook in juni 2025 ook behandeld in de raad. Er zijn tijdens deze vergadering verschillende moties en een amendement ingediend en aangenomen. Daarnaast is er tijdens de vergadering van de Kadernota op 1 juli ook nog een amendement aangenomen. Deze moties en amendementen gaven duidelijke sturing voor de verdere uitwerking van het armoedebeleid. De uitwerking van de onderstaande moties en amendementen is opgenomen in het armoedebeleid:

- Amendement D66 Armoedebeleid eerst bereiken dan verbreden
- Amendement BOB, CU, CDA, GL, PvdA, D66 armoedebeleid 2026 2032 bijdragen aan bestaanszekerheid
- Motie CDA, BOB, D66, CU, GL, PvdA Van gemeentepolis naar passende zorgverzekering
- Motie BOB bereik minimabeleid vergroten

2.1 We vervangen de collectieve zorgkostenverzekering door de minimaregeling tegemoetkoming eigen risico

De Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (WTCG) was een financiële tegemoetkoming voor chronisch zieken, arbeidsongeschikten, gehandicapten en ouderen. Deze tegemoetkoming was bedoeld om extra kosten, gemaakt wegens ziekte, te dekken. De wet is in 2015 afgeschaft en een beperkt deel van het budget is naar gemeenten overgeheveld. Net als vele andere gemeenten in Nederland hebben we in onze gemeente ervoor gekozen om tegen een sterk gereduceerd tarief aanvullende collectieve zorgverzekeringspakketten aan te bieden via zorgverzekeraar Menzis.

Sindskort hebben we inzicht in de daadwerkelijke vergoedingen van inwoners die gebruik maken van de collectieve zorgkostenverkering via de gemeente. Het gebruik van de aanvullende zorgkostenverzekeringen is minimaal. Daarnaast wordt vaak gekozen voor ‘Garant verzorgd 3’ vanwege de compensatie van het eigen risico. Er is in juni 2025 besloten om te stoppen met de gemeentepolis[1].

Eén van de belangrijkste aspecten die wegvalt doordat de gemeente stopt met de gemeentepolis is de verzekering van het eigen risico. Daarom willen we een nieuwe regeling invoeren vanaf 2026. In de nieuwe regeling vergoeden we het wettelijk eigen risico van inwoners die het volledige wettelijk eigen risico hebben betaald. Waar de verzekering van het eigen risico eerder samenhing met de pakketkeuze binnen de collectieve zorgverzekering, is dit in de nieuwe tegemoetkoming niet meer zo. Iedereen die binnen de inkomensgrens valt en het volledige wettelijk eigen risico heeft opgemaakt kan gebruik maken van de regeling. Hierdoor zijn inwoners vrijer om een zorgverzekering te kiezen die bij hen past.

2.2 We helpen inwoners die van zorgverzekering moeten wisselen

We zorgen voor een zachte landing voor mensen die moeten overstappen van zorgverzekering**.** We informeren de doelgroep per brief waarin we hen informeren over de overstap en organiseren verschillende overstapmiddagen. Tijdens deze overstapmiddagen helpen we inwoners om een nieuwe passende zorgverzekering uit te zoeken en af te sluiten.

5. Kanttekeningen en risico’s

1.1 De besparing van €200.000 zoals vastgelegd in de kadernota wordt mogelijk niet gehaald bij een grote toename van het bereik

In het voorgestelde armoedebeleid is er voor gekozen om de inkomensgrenzen te harmoniseren op 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast is er nog ruimte voor het bereik om toe te nemen. Hier zit ook een mogelijk risico. Wanneer het bereik van de regelingen toeneemt met meer dan 2% voor alle regelingen dan wordt de besparing van €200.000 zoals afgesproken in de Kadernota niet gehaald. De minimaregelingen in Overbetuwe zijn open einde regelingen. Dit betekent dat zodra een persoon recht heeft op de regeling en deze aanvraagt de regeling wordt toegekend. Dit kan financiële gevolgen hebben. Een stijging van 2% bereik voor alle regelingen klinkt niet als veel, maar is wel een realistisch streven gezien de complexiteit van het vergroten van bereik van minimaregelingen.

[1] 2025-035559 Informatiememo opzegging gemeentepolis

6. Financiën

In de Kadernota 2026 is voor Armoedebeleid vanaf 2026 structurele ombuiging (5.28 Armoedebeleid) van € 300.000 opgenomen. Bij de behandeling van de Kadernota 2026 is besloten om € 100.000 structureel minder in te boeken. Per saldo is de ombuiging op armoedebeleid vanaf 2026 € 200.000. Hiermee komt het structurele budget op € 769.500.

Regeling	**Begroot**	
Meedoenregeling	€	372.000
Persoonlijk minimabudget (onderdeel van bijzondere bijstand)	€	251.000
Gemeentepolis	€	286.000
Subsidie armoedebestrijding kinderen	€	40.000
Minimabeleid	€	20.500
Totaal	€	969.500
Structurele ombuiging vanaf 2026	€	-200.000
Structurele budget vanaf 2026	**€**	**769.500**

Op basis van het armoedebeleid 2026-3032 is het financieel effect als volgt:

Regeling	**Begroting voor 2026 o.b.v. invoeren nieuwe regeling**		**Begroting vanaf 2027 o.b.v. het nieuwe armoedebeleid met 2% bereikvergroting**	
Meedoenregeling	€	372.000	€	383.179
Persoonlijk minimabudget	€	251.000	€	269.560
Tegemoetkoming eigen risico	€	143.050	€	77.710
Subsidie armoedebestrijding kinderen en minimabeleid	€	39.000	€	39.000
Totaal	€	805.050	€	769.449
Structurele budget vanaf 2026	€	769.500	€	769.500
Verschil ten opzichte van de begroting	**€**	**-35.550**	**€**	**51**

In 2026 vervalt de Gemeentepolis en wordt de nieuwe regeling Tegemoetkoming eigen risico voorgesteld. 2026 laat een geraamd tekort zien van € 35.550, gebaseerd op aannames van het aantal inwoners wat een beroep doen op tegemoetkoming eigen risico. Voorgesteld wordt om in 2026 te monitoren wat het werkelijke beroep op de regeling is. Risico is dat indien een tekort zich daadwerkelijk voordoet, een incidentele budgetaanpassing voorgesteld wordt in de bestuursrapportage 2026.

De voorgestelde ingangsdatum van het nieuwe armoedebeleid is 1 januari 2027. De geraamde begroting is vanaf 2027 sluitend. Hierbij is rekening gehouden met een toename van het bereik van 2% van de inwoners van Overbetuwe.
Vanaf 2027 wordt het eigen risico van € 385 verlaagd met € 220 naar € 165. Op basis het berekende aantal aanvragen is dit een voordeel van € 82.280.

7. Duurzaamheid

Duurzaamheid heeft geen aspect bij dit onderwerp.

a. Energietransitie
b. Circulaire Economie
c. Klimaatadaptatie

8. Vervolg

Planning
Het herijkte beleid wordt van kracht vanaf 1 januari 2027. De nieuwe tegemoetkoming eigen risico wordt van kracht vanaf 1 januari 2026.

Communicatie
De communicatie over het nieuwe armoedebeleid vraagt zorgvuldigheid, omdat het inwoners direct raakt. Na de besluitvorming over het armoedebeleid zullen inwoners per brief geïnformeerd worden over de veranderingen in het armoedebeleid die ingaan per 1 januari 2027. Daarnaast zullen inwoners worden geïnformeerd over de nieuwe tegemoetkoming eigen risico en de overstapdagen die worden georganiseerd in december.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente
De gemeente neemt het initiatief op haar rol in te vullen om een bijdrage te leveren aan bestaanszekerheid van inwoners.

Evaluatie
De voortgang wordt gerapporteerd in de gebruikelijke rapportages.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,

de gemeentesecretaris	de burgemeester
D.C. van Eeten	R.P. Hoytink-Roubos

9. Relevante stukken

1. Beleidsplan armoedebleid 2027-2032 ‘’Bijdragen aan bestaanszekerheid’’
2. Bijlage 1. Scenario’s voor het nieuwe armoedebeleid 2027-2032
3. Bijlage 2. Samen naar een sterker armoedebeleid onderzoeksverslag HAN
4. Concept-Raadsbesluit Armoedebeleid 2027-2032

Portefeuillehouder: Wethouder Rik van den Dam
De behandelend ambtenaar is Roel Sips. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl